

2024. godina

GODINA ZA OBRAZOVANJE

Pregled republičkog
budžeta za obrazovanje

UNIA
SREDNJOŠKOLACA
SRBIJE

Godina za obrazovanje?

Godina za obrazovanje?

Pregled republičkog budžeta za obrazovanje za 2024. godinu

Izdavač:

Unija srednjoškolaca Srbije

www.srednjoskolci.org.rs

office@unss.org.rs

Za izdavača:

Aleksandar Nikolić

Elektronsko izdanje, 2024.

O Uniji srednjoškolaca:

Unija srednjoškolaca Srbije je jedina nacionalna srednjoškolska organizacija koja okuplja 196 škola članica iz 76 gradova i opština.

Skeniranjem QR koda možete pogledati čime se UNSS sve bavi u oblasti javnih politika.

* Svi dokumenti javnih politika (Zakoni o budžetu, finansijski planovi i sl) koji su korišćeni u ovom dokumentu su dostupni u izvornom obliku za preuzimanje sa UNSS servera ovde: <https://www.srednjoskolci.org.rs/javne-politike/arhiva-dokumenata>

SADRŽAJ

Izdvojeni podaci.....	3
Uvod.....	4
Prihodi.....	6
Rashodi.....	12
1. Budžet Ministarstva prosvete.....	12
1.1. Podrška projektima civilnog društva.....	13
1.2. Finansijska pomoć EU.....	18
2. Budžet za srednje obrazovanje.....	19
2.1. Državna matura.....	20
2.1. Upis učenika u srednju školu.....	23

Izdvojeni podaci

- Ministarstvo prosvete raspolaže drugim najvećim budžetom u Republici Srbiji, a povećanje budžeta između 2019. i 2024. godine je veće od 100 milijardi dinara.
- Roditeljski dinar je povećan za **6150%** u odnosu na 2023. godinu, sa 58.478.000 dinara u 2023. godini, na 3.655.035.000 dinara u 2024. godini, te je sada 3. najveći izvor prihoda u srednjem obrazovanju.
- Povećanje sredstava za prosvetu od 2019. godine do 2024. je veće od 100 milijardi dinara.
- Državna matura, kao poseban budžetski program iznosi 47 miliona dinara.
- Za samo 20 učenika više koji će polagati prijemni ispit za upis u srednju školu u odnosu na 2023. se izdvaja približno 14 miliona dinara više nego nego za 2023. godinu.
- Ministarstvo prosvete je namenilo 77 miliona dinara za dotacije¹ nevladinim organizacijama.

Napomena: Ovo su izdvojeni grubi podaci, za sve detalje i pojašnjenja potrebno je pročitati čitav dokument.

¹ Novčana pomoć države koja se daje privrednim i drugim organizacijama radi pokrića gubitaka ili u druge svrhe. Novčana pomoć društvenim, humanitarnim i drugim organizacijama radi unapređenja njihove delatnosti (lat.)

Uvod

Unija srednjoškolaca Srbije (UNSS) je kao jedina nacionalna srednjoškolska organizacija u Srbiji je u sklopu [Programa javnih politika](#) uradila desk analizu Budžeta Republike Srbije za 2024. godinu, sa fokusom na budžet namenjen Ministarstvu prosvete i Finansijskog plana Ministarstva prosvete za 2024. godinu.

Kako bismo izdvojili ključne informacije i objasnili pojedine nejasnoće, pretraživane su interenet prezentacija Ministarstva prosvete, Vlade Republike Srbije, Fiskalnog saveta, ali je i urađena generalna pretraga interneta.

Cilj ovog Pregleda jeste da pruži uvid u trošenje javnog novca u domenu obrazovanja na republičkom nivou, te i da pruži preporuke za unapređenje transparentnosti trošenja sredstava u domenu obrazovanja.

Pregled bi trebalo da pojednostavi budžet i osobama koje inače ne bi same istraživale i olakša razumevanje republičkog budžeta za obrazovanje. Dokument nije ekspertskeg karaktera i kao takvog ga i ne treba posmatrati, već kao pregled javno dostupnih informacija koje smo sakupili. U Pregledu je moguće pronaći dosta različitih tabela sa podacima o ekonomskim klasifikacijama, kontima, iznosima sredstava, izvora prihoda i planiranim rashodima, koje su kopirane iz različitih javnih dokumenata pa će osobe koje se više razumeju će verovatno imati širu perspektivu nego naš tim koji uz ograničeno znanje gleda na dostupne informacije. Sve informacije prikazane u tabelama su u potpunosti kopirane iz javno dostupnih dokumenata, bez dopuna od strane UNSS, te su komentari, zapažanja i pitanja data u samom tekstu ili u fusnotama.

Budžet Republike Srbije je skup svih prihoda i rashoda koji će država imati na nacionalnom (republičkom) nivou. Na republičkom nivou, budžetom raspolaze Ministarstvo prosvete, a potom se određeni delovi budžeta spuštaju na lokalni nivo - jedinicama lokalne samouprave (JLS).

Budžet se određuje Zakonom o budžetu, a za 2024. godinu je usvojen od strane Narodne skupštine Republike Srbije 26. oktobra 2023. godine. Budžeti se mogu rebalansirati tokom godine. Rebalans budžeta je odluka kojom se prvobitan budžet menja ili dopunjuje. Česti rebalansi ukazuju na loše planiranje ili nepredviđene okolnosti. Na primer, tokom 2023. i 2022. godine budžet za obrazovanje nije menjan, dok je finansijski plan za 2021. godinu imao 28 izmena i dopuna.

Budžet, između ostalog, određuje koliko će sredstava država odvojiti za zdravstvo, puteve, sport, izgradnju novih objekata, plate službenika u državnim institucijama, ali i ono što nas zanima - **obrazovanje**.

Kao što BBC na srpskom navodi u svom tekstu "[Rekordan budžet za prosvetu, a koliko se Srbija zadužuje](#)", prema usvojenom Zakonu o budžetu Republike Srbije, deficit će iznositi 197 milijardi dinara, odnosno 2,2 odsto bruto domaćeg proizvoda (BDP), što, treba imati na umu, je iznos približan celokupnom budžetu za obrazovanje.

Godina za obrazovanje?

Prilikom sastavljanja pregleda budžeta najveći izazov je predstavljalo to što podaci nisu javno dostupni u formatu koji je lako čitljiv i pretražljiv (npr. u word ili excel fajlovi), već u PDF formatu, te je za sve tabele i obradu drugih podataka prvo trebalo prekucati sve informacije. Treba napomenuti potencijalne diskrapancije² između iznosa koje se pominju, do čega dolazi zbog razlika između zakona o budžetu za određenu godinu i finansijskog plana Ministarstva prosvete za istu godinu.

Veliku zahvalnost dugujemo i Ministarstvu prosvete, koje transparentno na svom sajtu objavljuje budžete, godišnje finansijske planove i izveštaje o izvršenju budžeta, čime u mnogome doprinosi otvorenoj upravi i transparentnoj komunikaciji ka građanima.

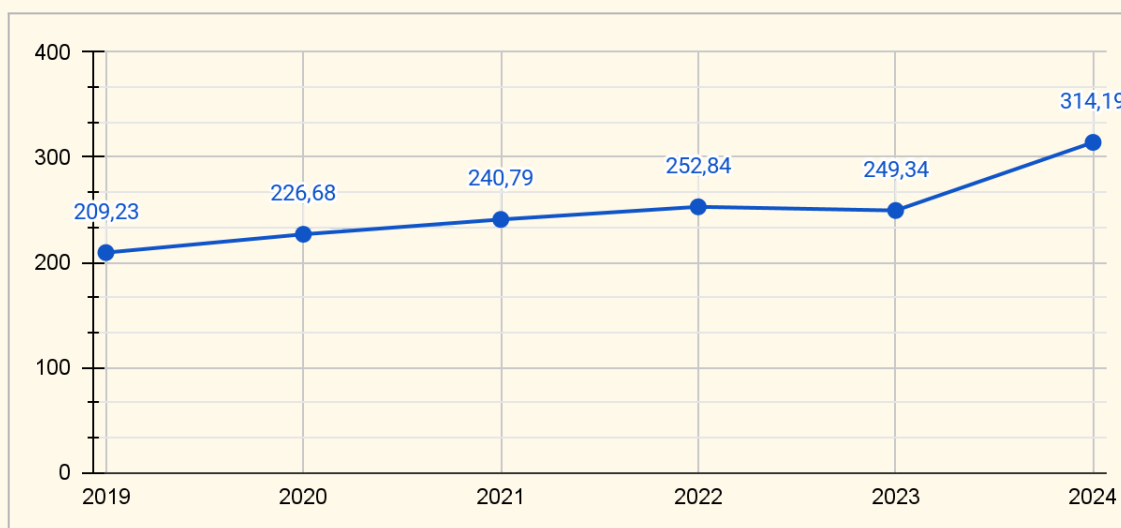
Na kraju, želimo da napomeno da je cilj ovog Pregleda da ukaže na potencijalni prostor za unapređivanje transparentnosti i komunikacije sa javnosti. Kao jedino nacionalno predstavničko telo srednjoškolaca, Unija srednjoškolaca Srbije (UNSS) želi da aktivno doprinese učešću srednjoškolaca u obrazovnim politikama, što ovaj Predlog omogućava kroz jasan prikaz podataka i informacija, te ne postoji želja za kritikom ili napadom.

² Razlika.

Prihodi

Tokom 2024. godine drugi najveći budžetski korisnik, odmah nakon Ministarstva finansija će biti Ministarstvo prosvete.

U 2024. godini budžet Ministarstva prosvete iznosi 314.192.950.000 dinara (trista četrnaest milijardi sto devedeset dva miliona devetsto pedeset hiljada dinara), čime u odnosu na 2023. godini vidimo porast (22,9%) izdvajanja za obrazovanje (sa 255.613.855.000 dinara tokom 2023. godine). Od 2019. godine porast sredstava koje Vlada RS ulaže u obrazovanje iznosi više od 100 milijardi dinara³. Naravno, ukoliko uzmemo u obzir godišnju stopu inflacije, koja je u decembru 2020. godine iznosila 1,3%⁴, u decembru 2021. iznosila 7,9%⁵, u decembru 2022. godine 15,1%⁶, a u decembru 2023. godine iznosila 7,6%⁷, možemo zaključiti da bi budžet od 209,23 milijarde dinara iz 2019. godine danas iznosio oko 283,23 milijarde dinara, što bi značilo da je povećanje budžeta za obrazovanje između 2019. i 2024. godine tek negde oko 31 milijarde dinara.

* u milijardama dinara

Budžet za obrazovanje iznosi 3,3% BDP-a (bruto domaćeg proizvoda). Ovo je i dalje daleko ispod 5% BDP-a koliko je prosek Evropske unije⁸, ali je dobar napredak ka istom, što je i Evropska komisija prepoznala svojim Izveštajem o napretku Srbije za 2023. godinu.

Plata zaposlenima u prosveti u januaru 2023. godine povećana je za 12,5 odsto, u septembru za 5,5 odsto, a u budžetu je sada planirano povećanje plata od 10 odsto od januara 2024. godine.

³ 2023. godine budžet je iznosio 239,34 milijarde dinara; 2022. godine budžet je iznosio 252,84 milijardi dinara; 2021 - 240,79 milijardi dinara; 2020 - 226,68 milijardi dinara; 2019 - 209,23 milijardi dinara.

⁴ <http://www.cekos.rs/indeksi-potro%C5%A1a%C4%8Dkih-cena-u-2020-godini>

⁵ <http://www.cekos.rs/indeksi-potro%C5%A1a%C4%8Dkih-cena-u-2021-godini>

⁶ <http://www.cekos.rs/indeksi-potro%C5%A1a%C4%8Dkih-cena-u-2022-godini>

⁷ <http://www.cekos.rs/indeksi-potro%C5%A1a%C4%8Dkih-cena-u-2023-godini>

⁸ Godišnji izveštaj Evropske komisije o Srbiji 2023, <https://europa.rs/godisnji-izvestaj-o-srbiji/>

Godina za obrazovanje?

Između januara 2023. i januara 2024. godine, ukupno povećanje plate prosvetnih radnika iznosiće nešto više od 30 odsto.

Prema saopštenju reprezentativnih prosvetnih sindikata, sa januarskim povećanjem početna plata odeljenskog starešine biće 92.749 dinara, dok će nastavnik sa 20 godina staža i odeljenskim starešinstvom imati 99.863 dinara.

Godina za obrazovanje?

Pregled prihoda Ministarstva prosvete tokom 2024. godine podjeljenih po glavama (svi iznosi su iskazani u RSD):

Opis	Ukupna sredstva	Budžetska glava							
		26.1 Ministarstvo prosvete	26.2 Osnovno obrazovanje	26.2 Srednje obrazovanje	26.3 Učenički standard	26.4 Više i univerzitetsko obrazovanje	26.5 Studentski standard	26.6 Zavod za unapređivan je obrazovanja i vaspitanja	26.7 Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja
Opšti prihodi i primanja budžeta	230.169.291.000	4.963.535.000	113.606.255.000	52.787.939.000	4.739.923.000	43.832.265.000	9.734.692.000	379.595.000	125.087.000
Sopstveni prihodi budžetskih korisnika	27.027.006.000		726.046.000	2.745.859.000	1.043.297.000	19.640.617.000	2.834.437.000	14.269.000	22.481.000
Donacije od inostranih zemalja	56.826.000		32.690.000	24.136.000					
Donacije od međunarodnih organizacija	1.125.457.000	66.298.000	376.700.000	651.074.000			18.985.000	9.900.000	2.500.000
Transferi od drugih nivoa vlasti	43.095.826.000		27.327.521.000	15.284.415.000	9.100.000		474.790.000		
Dobrovoljni transferi od fizičkih i pravnih lica	786.068.000		284.309.000	500.859.000			900.000		
Primanja od prodaje nefinansijske imovine	15.689.000			15.689.000					
Primanja od inostranih zaduživanja	224.936.000		59.906.000		20.000		165.010.000		

Godina za obrazovanje?

Opis	Ukupna sredstva	Budžetska glava							
		26.1 Ministarstvo prosvete	26.2 Osnovno obrazovanje	26.2 Srednje obrazovanje	26.3 Učenički standard	26.4 Više i univerzitetsko obrazovanje	26.5 Studentski standard	26.6 Zavod za unapređivan je obrazovanja i vaspitanja	26.7 Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja
Neurošena sredstva donacija, pomoći i transfera iz ranijih godina	1.000.000.000	1.000.000.000							
Roditeljski dinar za vannastavne aktivnosti	10.150.181.000		6.495.146.000	3.655.035.000					
Financijska pomoć EU	541.670.000	450.010.000		91.660.000					
UKUPNO PO BUDŽETSKOJ GLAVI		6.479.843.000	148.908.573.000	75.756.666.000	5.792.340.000	63.472.882.000	13.228.814.000	403.764.000	150.068.000

Godina za obrazovanje?

Uporedni prikaz prihoda za srednje obrazovanje (glava 26.2) između 2023. i 2024. godine

SREDNJE OBRAZOVANJE	2023. godina	2024. godina	% budžeta u 2024. godini
Izvori finansiranja	55.793.546.000	75.756.666.000	100%
Opšti prihodi i primanja budžeta	46.480.472.000	52.787.939.000	69.68%
Sopstveni prihodi budžetskih korisnika	2.662.250.000	2.745.859.000	3.62%
Donacije od inostranih zemalja	3.575.000	24.136.000	0.03%
Donacije od međunarodnih organizacija	4.170.000	651.074.000	0.86%
Transferi od drugih nivoa vlasti	6.410.699.000	15.284.415.000	20.18%
Dobrovoljni transferi od fizičkih i pravnih lica	5.159.000	500.859.000	0.66%
Primanja od inostranih zaduživanja	160.000.000		
Neraspoređeni višak prihoda i primanja iz ranijih godina	4.858.000		
Neurošena sredstva donacija, pomoći i transfera iz ranijih godina	3.555.000		
Roditeljski dinar za vannastavne aktivnosti	58.478.000	3.655.035.000	4.82%
Neurošena sredstva transfera od drugih nivoa vlasti	330.000		

Udeo stranih zemalja, međunarodnih organizacija i fizičkih i pravnih lica iz Srbije se značajno uvećao. Porast ova tri izvora finansiranja u iznosu od 1.163.165.000 dinara više nego prethodne godine, doprinosi budžetu za srednje obrazovanje 1.5%, što je značajno povećanje u odnosu na prethodnu godinu kada su ova tri izvora doprinosila budžetu za srednje obrazovanje sa 0.02%

Zabrinjavajuća činjenica je da planirani prihod od roditeljskog dinara, takođe poznatog i kao đачki dinar, povećan za 6150%, sa pedesetosam miliona (tačnije 58.478.000) dinara na preko tri i po milijarde dinara (tačnije 3.655.035.000).

Obzirom na nedostatak objašnjenja u ovoj stavci, [možemo pretpostaviti da je](#) (uzevši u obzir podatak sa stranice [Otvoreni podaci](#)⁹ Ministarstva prosvete da u Srbiji ima 225.252 učenika srednjih škola) [prosečno izdvajanje roditelja srednjoškolaca oko 1620 dinara po detetu](#). U slučaju osnovnih škola, roditeljski dinar iznosi 6.495.146.000 dinara, odnosno izdvajanje je oko 1190 dinara po detetu.

⁹ <https://opendata.mpn.gov.rs/otvoreni-podaci/srednje-obrazovanje.html>

Godina za obrazovanje?

Fiskalni savet navodi: Procenjeni iznos od 3,6 milijarde dinara je **višestruko veći nego što je po ovom osnovu naplaćivano u prethodim godinama** (dok nije bio deo budžetskog plana), što ukazuje na mogućnost tehničkog propusta. S obzirom na to da je unapređenje budžetskog izveštavanja proces koji zahteva vreme, imamo razumevanja da se **moгу dogoditi i određeni tehnički propusti poput ovog**. Naredni korak budžetskog unapređenja bio bi preciznije projektovanje prihoda od roditeljskog dinara, za koji ima osnova da je višestruko manji. U svakom slučaju, **u ovom trenutku uključivanje pomenutih prihoda važnije je od procenjivanja iznosa**, tim pre što nema uticaj na ukupan budžetski rezultat. Zato smatramo da je iznet budžetski plan kredibilan i zasnovan na principima opreznog i odgovornog budžetiranja¹⁰.

Upoznati smo sa praksama da škole učenicima ne žele da daju svedočanstva ukoliko roditelji ne žele da plate đачki dinar, ali se nadamo da Ministarstvo prosvete ne planira da uvede obavezu plaćanja istog kako bi se budžet za srednje obrazovanje povećao.

¹⁰

https://www.fiskalnisavet.rs/doc/ocene-i-misljenja/2023/FS_Ocena_Predloga_budzeta_2024_Final.pdf

Rashodi

Kako BBC na srpskom navodi¹¹, kao jedno od najznačajnijih ulaganja, planira se izgradnja novih obrazovno-naučnih centara u iznosu od 1,48 milijardi dinara, što je jedan od strateških ciljeva u ovoj oblasti.

Strategijom razvoja obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji do 2030. godine predviđena su ulaganja u infrastrukturne objekte u oblasti obrazovanja i nauke, kao što su predškolske ustanove, škole, domovi za smještaj učenika i studenata, naučno-tehnološke parkove, centre izvrsnosti i institute.

1. Budžet Ministarstva prosvete

Ministarstvo prosvete u 2024. godini budžet izvršava kroz 16 programskih aktivnosti, sa ukupnim sredstvima u iznosu od skoro 6 i po milijarde dinara (6.479.843.000 RSD). U narednoj tabeli je moguće videti iznose sredstava u dinarima, prema programskim aktivnostima i njihov udeo u godišnjem budžetu, za 2024. i 2023. godinu.

Programska aktivnost	Opis	2024	2023
0001	Utvrđivanje zakonskih okvira i praćenje razvoja obrazovanja na svim nivoima	329.739.000	316.776.000
0002	Stručno-pedagoški nadzor nad radom ustanova obrazovanja i zavoda	311.604.000	270.294.000
0003	Inspeksijski nadzor nad radom ustanova obrazovanja i zavoda	139.238.000	80.536.000
0004	Administracija i upravljanje u oblasti obrazovanja	322.433.000	333.359.000
0012	Povećanje dostupnosti obrazovanja i vaspitanja, prevencija osipanja i diskriminacije	7.000.000	7.041.000
0013	Podrška integraciji u evropski obrazovni prostor	1.508.984.000	1.317.450.000
0015	Polaganje ispita za licencu, direktore i sekretare ustanova	31.207.000	31.207.000
0018	Razvoj regionalnih obrazovnih politika	4.118.000	3.480.000
0019	Podrška projektima od značaja za obrazovanje	50.000.000	50.000.000
0021	Podrška radu fondacijama	12.000.000	12.000.000
4005	Realizacija međunarodnih istraživanja u	123.772.000	123.452.000

¹¹ <https://www.bbc.com/serbian/cyr/srbija-67226835>

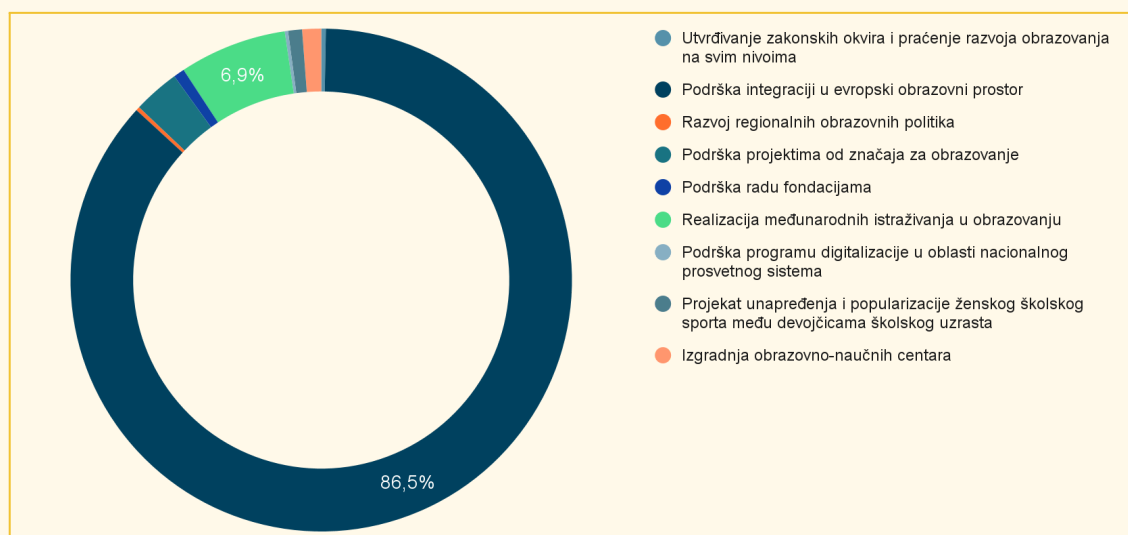
Godina za obrazovanje?

	obrazovanju		
4016	Podrška programu digitalizacije u oblasti nacionalnog prosvetnog sistema	1.626.368.000	2.862.614.000
4020	Projekat unapređenja i popularizacije ženskog školskog sporta među devojkicama školskog uzrasta	15.000.000	20.000.000
4021	IPA III -Operativni program - Prozor4	432.020.000	
5002	Izgradnja obrazovno-naučnih centara	1.476.360.000	1.021.000.000
7082	IPA 2020 - Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike	90.000.000	114.000.000
	UKUPAN BUDŽET:	6.479.843.000	6.563.209.000

1.1. Podrška projektima civilnog društva

Ukupna suma sredstava koja je namenjena organizacijama civilnog društva (ekonomska klasifikacija 462 - dotacije međunarodnim organizacijama i 481 - dotacije nevladinim organizacijama) iznosi 1.677.860.000 dinara. Od toga je 1.600.860.000 dinara (95,41%) namenjeno za dotacije međunarodnim organizacijama, a 77.000.000 dinara namenjeno dotacijama nevladinim organizacijama.

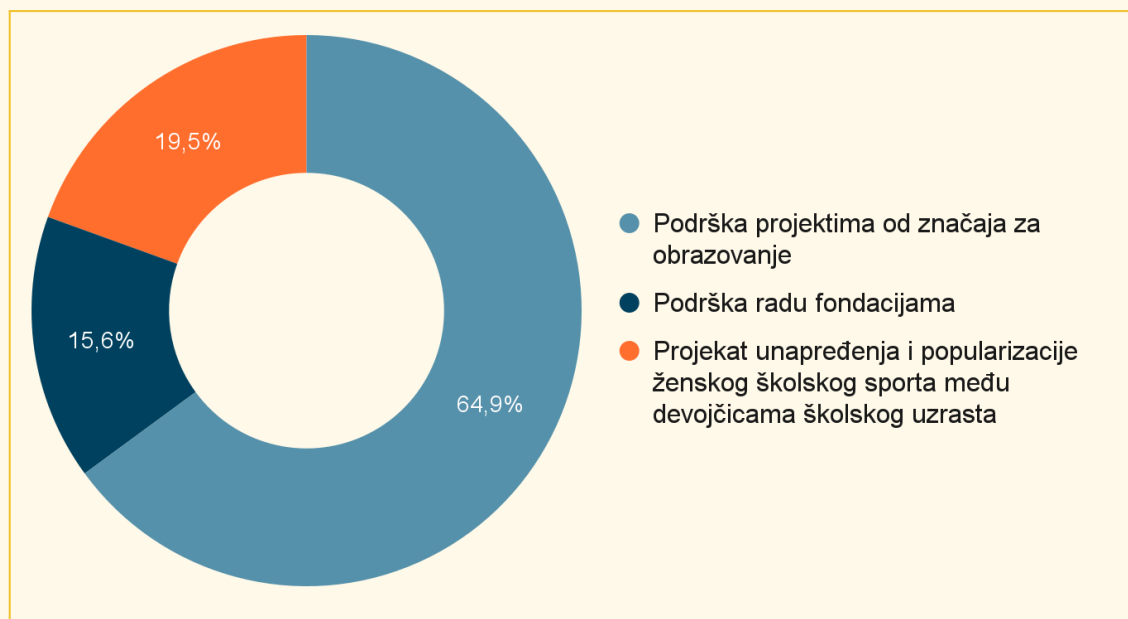
U grafikonu ispod je moguće videti raspodelu sredstava za dotacije prema ekonomskoj klasifikaciji koje su deo.

Treba uzeti u obzir da su sredstava koja su namenjena za dotacije za međunarodne organizacije usmerena na učešće Srbije u različitim mrežama i programima, poput Eurodice, Erasmus+, Evropskoj mreži škola, Centru za žive jezike Saveta Evrope, PISA i tako dalje.

Godina za obrazovanje?

Ako bismo pogledali samo sredstva namenjena dotacijama za nevladine orgnaizacije (ek. klasifikacija 481), raspodela bi izgledala ovako:

Sredstva za dotacije nevladinim organizacijama za podršku projektima značajnim za obrazovanje¹² ostaju nepromenjena kao i 2023. godine i iznose 50.000.000 dinara, dok su se sredstva namenjena za dotacije međunarodnim organizacijama za razvoj regionalnih obrazovnih politika povećala sa 3.480.000 dinara na 4.118.000 dinara.

Tokom 2024. godine će, kao i 2023. godine budžet za podršku radu fondacijama iznositi 12 miliona dinara. Tokom 2023. godine, ova sredstva su bila namenjena za javni konkurs za finansiranje programa od javnog interesa koji su podrška učenicima srednjih škola i studentima koja realizuju udruženja. Uprkos tome što je ovo značajno manji konkurs od konkursa za dodelu sredstava za podsticanje programa ili nedostajućeg dela sredstava za finansiranje programa od javnog interesa značajnih za preduniverzitetsko obrazovanje koja realizuju udruženja u 2023. godini, pojedinačna sredstva koja se dodeljuju na ovom konkursu su u proseku značajno veća.

Došlo je do smanjenja sredstava za dotacije nevladinim za sprovođenje [projekta unapređenja i popularizacije ženskog školskog sporta među devojkicama školskog uzrasta](#)¹³ za četvrtinu u odnosu na prethodnu godinu (sa 20.000.000 na 15.000.000 dinara).

2022. godina ¹⁴	2023. godina	2024. godina
15.000.000	20.000.000	15.000.000

¹² Razdeo 26, glava 26.0, program 2001, funkcija 980, programska aktivnost 0019, ekonomska klasifikacija 481

¹³ Razdeo 26, glava 26.0, program 2001, funkcija 980, programska aktivnost 4020, ekonomska klasifikacija 481

¹⁴ <https://www.srbija.gov.rs/vest/616726/podrška-razvoju-zenskog-sporta.php>

Godina za obrazovanje?

UNSS je u potrazi za informacijama šta zapravo projekat unapređenja i popularizacije ženskog sporta među devojkicama školskog uzrasta podrazumeva pretražila internet prezentaciju i društvene mreže Ministarstva prosvete i kako nije pronašla ništa, generalnom pretragom interneta pronađeno je potencijalno objašnjenje da je to projekat udruženja Institut za ženski sport¹⁵. Ovo je takođe potvrđeno i navodima Finansijskog plana Ministarstva prosvete za 2024. godinu koji smo pogledali kako bismo potvrdili ili opovrgnuli zaključak.

Finansijski plan navodi da projekat “Projekat unapređenja i popularizacije ženskog školskog sporta među devojkicama školskog uzrasta” sprovode Ministarstvo prosvete i Udruženje „Institut za ženski sport“, sa sedištem u Beogradu.

Projekat za cilj ima popularizaciju ženskog sporta među devojkicama školskog uzrasta, postizanje antidiskriminacije i unapređenje rodne ravnopravnosti u školskom sportu u Republici Srbiji osmišljavanjem sportskih i obogaćenih nastavnih i vannastavnih sadržaja za devojčice i devojke, organizovanjem besplatnih programa različitih sportova za devojčice i devojke, kao i realizacijom različitih edukativnih i promotivnih programa za decu i roditelje u cilju prevencije vršnjačkog rodno zasnovanog nasilja.

Na internet stranici ove organizacije, osnovane 2020. godine, se navodi da je vodeća organizacija za ženski rekreativni i profesionalni sport u jugoistočnoj Evropi, koju vode vrhunski svetski sportski stručnjaci. Ovo udruženje pokazuje sledeće rezultate na polju u kom su podržani:

“Ona [Marina Maljković, osnivačica udruženja] je napomenula da je za nepune dve godine rada dvostruko porastao broj devojčica koje su uključene u sportske programe i da ih je sada više od 2.000. Prema njenim rečima, anketa je pokazala da je 88 odsto devojčica reklo da se nikada ranije nije bavilo sportom, niti išlo na trening, dok se nije pojavio Institut, čiji su treninzi besplatni¹⁶.”

Tokom 2024. godine se povećavaju i izdvajanja za izgradnju obrazovno-naučnih centara sa 1.021.000.000 dinara, te će iznositi sredstva sada iznositi 1.476.360.000 dinara, što je povećanje od približno 44.6%.

Pregled raspodele rashoda prema Finansijskom planu za 2024. godinu:

Ek. klasifikacija		Trošak	Iznos
grupa	konto		
01 - Opšti prihodi i primanja budžeta (476.360.000 RSD)			
423000		Usluge po ugovoru	500.000
	423500	Stručne usluge	500.000

¹⁵ <https://institutzazenskisport.rs/>

¹⁶ <https://srpskaekonomija.rs/vesti/10/198//24765/naslovna>

Godina za obrazovanje?

		<i>Sredstva su namenjena za regulisanje troškova usluga veštačenja, revizije projekata, konsultantskih usluga analize projekata i drugog za lokacije Valjevo, Vranje, Golija i Bela Crkva.</i>	
462000		Dotacije međunarodnim organizacijama	20.500.000
	462200	<i>Kapitalne dotacije međunarodnim organizacijama Sredstva su namenjena za UNDP radi pružanja usluga upravljanja projektom izgradnje obrazovno naučnih centara na lokacijama Knić, Bela Crkva, Vranje, Golija i Valjevo.</i>	20.500.000
511000		Zgrade i građevinski objekti	455.360.000
	511200	<i>Izgradnja zgrada i objekata Sredstva su namenjena za radove na izgradnji i rekonstrukciji objekta obrazovno-naučnog centra u Kniću.</i>	410.396.000
	511400	<i>Projektno planiranje Sredstva su namenjena za izradu planske i tehničke dokumentacije za obrazovno-naučne centre na lokaciji Knić, Bela Crkva, Vranje, Golija i Valjevo</i>	44.964.000
Izvor 15 - Neutrošena sredstva donacija, pomoći i transfera iz ranijih godina (1.000.000.000 RSD)			
511000		Zgrade i građevinski objekti	1.000.000.000
	511200	<i>Izgradnja zgrada i građevinskih objekata Sredstva su namenjena za radove na izgradnji i rekonstrukciji objekta obrazovno-naučnih centara u Kniću, Vranju i Goliji.</i>	980.000.000
	511400	<i>Projektno planiranje Sredstva su namenjena za izradu planske i tehničke dokumentacije za obrazovno-naučne centre na lokaciji Knić, Vranje i Golija.</i>	20.000.000

U ovoj programskoj aktivnosti su bila dva ista cilja u 2023. i 2024. godini :

1. Izrada potrebne planske i tehničke dokumentacije za realizaciju projekta
2. Izvođenje radova za objekte obrazovno-naučnih centara

U 2023. godini je bio još jedan cilj koji nije planiran za realizaciju i nije se našao u Finanijskom planu za 2024. godinu - Opremanje objekata obrazovno-naučnih centara i dobijanje upotrebne dozvole za rad objekata.

Godina za obrazovanje?

Indikatori uspeha za navedene ciljeve, sa ciljanim vrednostima za 2023. i 2024. godinu:

Indikatori uspeha za Cilj 1. Izrada potrebne planske i tehničke dokumentacije za realizaciju projekta							
Naziv indikatora	Jedinica mere	2023. godina			2024. godina		
		Bazna godina	Bazna vrednost	Ciljana vrednost u 2023.	Bazna godina	Bazna vrednost	Ciljana vrednost u 2024.
1. Izrada planskih dokumenata (izrada plana detaljne regulacije ili urbanističkog projekta sa idejnim rešenjem) Izvor verifikacije: Izveštaj komisije za usvajanje planskih dokumenata nadležne lokalne samouprave	Broj	2022.	2	4	2022.	2	3
2. Izrada tehničke dokumentacije (Projekti za građevinsku dozvolu PGD i projekti za izvođenje- PZI) Izvor verifikacije: Izveštaj komisije za tehnički pregled i dobojena građevinska dozvola	Broj	2022.	2	4	2022.	2	2

Indikatori uspeha za Cilj 2. Izvođenje radova za objekte obrazovno-naučnih centara							
Naziv indikatora	Jedinica mere	2023. godina			2024. godina		
		Bazna godina	Bazna vrednost	Ciljana vrednost u 2023.	Bazna godina	Bazna vrednost	Ciljana vrednost u 2024.
1. Vrednost obima izvedenih radova na objektima obrazovno-naučnih centara Izvor verifikacije: Izveštaj MP o realizaciji budžeta	Procenat	2022.	3,5	20	2022.	0 ¹⁷	20
2. Vrednost pružene	Procenat	2022.	3,5	20	2022.	0	20

¹⁷ U ovom indikatoru se uočava različita bazna vrednost za istu baznu godinu i isti indikator, te nije najjasnije gde je došlo do greške.

Godina za obrazovanje?

usluge stručnog nadzora za radove na objektima obrazovno-naučnih centara							
Izvor verifikacije: Izveštaj MP o realizaciji budžeta							

Indikatori uspeha za Cilj 3. Opremanje objekata obrazovno-naučnih centara i dobijanje upotrebne dozvole za rad objekata

Naziv indikatora	Jedinica mere	2023. godina ¹⁸		
		Bazna godina	Bazna vrednost	Ciljana vrednost u 2023.
1. Vrednost opremanja objekata obrazovno-naučnih centara Izvor verifikacije: Izveštaj MP o realizaciji budžeta	Procenat	2022.	0	0
2. Broj dobijenih upotrebni dozvola za rad objekata obrazovno-naučnih centara Izvor verifikacije: Upotrebna dozvola	Broj dobijenih upotrebni dozvola	2022.	0	0

1.2. Finansijska pomoć EU

Prema Zakonu o budžetu RS, Finansijska pomoć EU u oblasti obrazovanja iznosi ukupno 541.670.000 dinara. Od toga je 83.08% namenjeno samom Ministarstvu prosvete, a 16.92% namenjeno za srednje obrazovanje.

Prema finansijskom planu, sredstva od finansijske pomoći EU će se iskoristiti u sledeće svrhe¹⁹:

- **Opremanje kabineta prirodnih nauka u gimnazijama i osnovnim školama** [Projekat 4021 - IPA III – Operativni program – Prozor 4; 360.010.000 dinara]
- **Podrška poboljšanju ponude i diverzifikaciji akreditovanih obuka neformalnog obrazovanja i pružaozima obrazovanja odraslih** [Projekat 7082 - IPA 2020 – Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike; 90.000.000 dinara]
- **Realizacija delatnosti srednjeg obrazovanja i vaspitanja i zadovoljenje prava na srednje obrazovanje i sticanje kvalifikacije, kao preduslova za lični i profesionalni razvoj, veću socijalnu uključenost i zapošljivost građana**

¹⁸ Indikator je izbačen iz finansijskog plana za 2024. godinu.

¹⁹ Svrha se ovde odnosi na svrhu programske aktivnosti ili projekta iz Finansijskog plana Ministarstva prosvete za 2024. godinu.

Godina za obrazovanje?

Republike Srbije.

(programska aktivnost 0001 - Realizacija delatnosti srednjeg obrazovanja i obrazovanja odraslih)

- Zadovoljenje prava i potreba talentovanih i darovitih učenika za srednjim obrazovanjem

(programska aktivnost 0003 - Podrška radu škola od posebnog interesa za Republiku Srbiju)

- Obezbeđenje novih kapaciteta, unapređenje postojećih kapaciteta, prostornih i materijalnih uslova za kvalitetno odvijanje nastave srednjeg obrazovanja i vaspitanja učenika, uz postepeno eliminisanje višemenskog rada, usklađeno sa strategijom razvoja srednjeg obrazovanja, važećim normativima prostora, opreme i nastavnih sredstava kao i planiranje prostora i projektovanje objekata kojim se povećava energetska efikasnost objekata i isti prilagođavaju licima sa posebnim potrebama

(programska aktivnost 0006 - Podrška radu škola od posebnog interesa za Republiku Srbiju)

2. Budžet za srednje obrazovanje

Ministarstvo prosvete će prihode u iznosu od 75 milijardi dinara potrošiti na 13 programskih aktivnosti/projekata, i to:

1. Realizacija delatnosti srednjeg obrazovanja i obrazovanja odraslih - 69.838.726.000 dinara
2. Podrška radu škola od posebnog interesa za Republiku Srbiju - 1.231.367.000 dinara
3. Takmičenje učenika srednjih škola - 20.791.000 dinara
4. Rad sa talentovanim i darovitim učenicima - 17.348.000 dinara
5. Modernizacija infrastrukture srednjih škola - 2.867.471.000 dinara
6. Tehnička podrška sprovođenju upisa učenika u srednje škole - 28.906.000 dinara
7. Podrška sprovođenju državne mature - 47.885.000 dinara
8. Obavljanje proširene delatnosti u srednjim školama - 699.624.000 dinara
9. Podrška radu srednjih škola sa domom učenika - 770.505.000 dinara
10. Optimizacija mreže srednjih škola i podrška radu Nacionalne referentne tačke - 4.100.000 dinara
11. Reforma opšteg srednjeg obrazovanja - 24.220.000 dinara
12. Podrška radu učeničkih zadruga u srednjem obrazovanju - 10.000.000 dinara
13. Podrška unapređenju obrazovanja odraslih - 11.723.000 dinara

Za narednu godinu, Ministarstvo prosvete izdvaja 53 milijardi dinara za troškove ljudskih resursa, što je značajno povećanje u odnosu na 2023. godinu, kada su ovi troškovi iznosili 35 milijardi (preciznije 35.957.053.000 dinara).

Trošak	Iznos (u RSD)
Zarade zaposlenih (plate, dodaci i naknade zaposlenih)	43,639,513,000
Socijalni doprinosi poslodavca	7,306,955,000

Godina za obrazovanje?

Naknade u naturi	432,551,000
Socijalna davanja zaposlenima	528,459,000
Naknade troškova zaposlenih	1,065,350,000
Nagrade zaposlenima i ostale posebne rashode	693,745,000

TOTAL 53.612.573.000

Osnovni statistički podaci potrebni za komparaciju:

	Osnovno obrazovanje ²⁰	Srednje obrazovanje ²¹ / dualno obrazovanje	Visoko i univerzitetsko obrazovanje ²²
Broj ustanova	1.271	578 / 173	187
Broj učenika/ studenata	544.831	225.252 / 9.269	247.322
Broj zaposlenih	69.528	28.032	23.160
Trajanje	8 godina	3 ili 4 godine	3+ godina

Kao i tokom 2023. godine, najveći deo prihoda Ministarstva prosvete se odvaja na osnovno obrazovanje, što u skladu sa njegovim potrebama ima smisla. Tokom 2023. rashodi u osnovnom obrazovanju su iznosili 121.083.652.000 dinara, dok tokom 2024. godine dolazi do blagog povećanja od 23% i iznosiće 148.908.573.000 dinara.

Nakon osnovnog obrazovanja, sledi budžet za srednje obrazovanje (sa 75.756.666.000 dinara), a onda za više i univerzitetsko obrazovanje sa budžetom od 63.472.882.000 dinara.

2.1. Državna matura

- pomerena, ali nas košta 47 miliona

Interesantna je činjenica da je planiran izdatak od 47,885,000 dinara za programsku aktivnost 0012 - podršku sprovođenju državne mature, čak i ako je državna matura odložena za školsku 2025/26 godinu.

²⁰ <https://opendata.mpn.gov.rs/otvoreni-podaci/osnovno-obrazovanje.html>

²¹ <https://opendata.mpn.gov.rs/otvoreni-podaci/srednje-obrazovanje.html>

²² <https://opendata.mpn.gov.rs/otvoreni-podaci/visoko-obrazovanje.html>

Godina za obrazovanje?

U ovoj programskoj aktivnosti, planirani su sledeći troškovi:

Opis	Iznos (u RSD)
Troškovi putovanja	217.000
Usluge po ugovoru	38.768.000
Specijalizovane usluge	8.050.000
Materijal	850.000

Ovo je blago povećanje izdataka za podršku sprovođenja državne mature u odnosu na 2023. godinu, kada je ista programska aktivnost iznosila 40.180.000 dinara.

Prema finansijskom planu sa raspodelom za 2024. godinu, raspodela troškova u okviru programske aktivnosti 0010 - Podrška sprovođenju državne mature je kako sledi:

Ek. klasifikacija		Trošak	Iznos
grupa	konto		
422000		Troškovi putovanja	17.000
	422100	Ostali troškovi transporta <i>Sredstva su planirana za uslugu prevoza testova za potrebe probe u procesu pripreme škola za realizaciju Državne mature.</i>	17.000
423000		Usluge po ugovoru	37.418.000
	423200	Kompjuterske usluge <i>Sredstva su planirana za održavanje softvera za podršku sprovođenja državne mature.</i>	36.000.000
	423500	Stručne usluge <i>Sredstva su planirana za regulisanje troškova stručnih usluga.</i>	1.000.000
	423700	Reprezentacija <i>Sredstva su planirana za regulisanje troškova reprezentacije.</i>	418.000
424000		Specijalizovane usluge	7.030.000
	424200	Usluge obrazovanja, kulture i sporta <i>Sredstva su planirana za informatičku podršku realizacije svih ispita državne mature na kraju srednjeg obrazovanja i organizaciju seminara,</i>	6.000.000

Godina za obrazovanje?

		<i>sastanaka i drugih skupova u procesu pripreme škola za realizaciju Državne mature.</i>	
	424900	Ostale specijalizovane usluge <i>Sredstva su planirana za regulisanje troškova ostalih specijalnih usluga.</i>	1.030.000
426000		Materijal	300.000
	426100	Administrativni materijal <i>Sredstva su planirana za nabavku administrativnog materijala.</i>	150.000
	426600	Materijali za obrazovanje, kulturu i sport <i>Sredstva su planirana za nabavku materijala za obrazovanje, kulturu i sport.</i>	150.000

U 2023. godini je za ovu programsku aktivnosti (0010 - Podrška sprovođenju državne mature) izdvojeno 40 miliona dinara, od čega je 38 miliona bilo namenjeno za kompjuterske usluge, a 2 miliona za Usluge obrazovanja, kulture i sporta.

Ukoliko bismo pogledali finansijski plan za 2022. godinu, specifično ovu programsku aktivnost, on bi pokazao da je planiran rashod od 180 miliona dinara. Od tog iznosa čak 160 je planirano za kupovinu tj. izradu softvera za podršku sprovođenja državne mature (konto 515000, Nematerijalna imovina), a 20 miliona za kompjuterske usluge, specifično *za održavanje softvera za podršku sprovođenja državne mature.*

Ono što je neobično jeste da su sredstva u 2022. i 2023. godini za ove namene vođena pod različitim kontima, a za istu namenu - kupovinu, tj. izradu softvera za podršku sprovođenju državne mature.

Finansijski plan za 2022. godinu		Finansijski plan za 2023. godinu	
423000 Usluge po ugovoru 423200 Kompjuterske usluge <i>Sredstva su planirana za održavanje softvera za podršku sprovođenja državne mature.</i>	20.000.000	423000 Usluge po ugovoru 423200 Kompjuterske usluge <i>Sredstva su planirana za održavanje softvera za podršku sprovođenja državne mature.</i>	38.000.000
515000 Nematerijalna imovina 515100 Nematerijalna imovina <i>Sredstva su planirana za kupovinu tj. izradu softvera za podršku sprovođenja</i>	160.000.000	424000 Specijalizovane usluge 424200 Usluge obrazovanja, kulture i sporta <i>Sredstva su planirana za kupovinu tj. izradu softvera za podršku sprovođenja</i>	2.000.000

Godina za obrazovanje?

<i>državne mature.</i>		<i>državne mature.</i>	
	180.000.000		40.000.000

2.1. Upis učenika u srednju školu

Takođe, interesano je da je za 2024. godinu odvojeno više nego duplo više za tehničku podršku sprovođenja upisa učenika u srednje škole. U 2023. godinu taj trošak je iznosio 12.600.000 dinara, dok za 2024. godinu on iznosi 28,906,000 dinara, od čega najveći deo troškova, čak 27.523.000 dinara je namenjeno za specijalizovane usluge, zatim 893.000 dinara za usluge po ugovoru i za materijal je namenjeno 490.000 dinara. U narednoj tabeli je moguće videti raspodelu budžeta u 2023. i 2024. godinu.

Ek. klasifikacija		Trošak	Iznos u 2024. godini	Iznos u 2023. godini
grupa	konto			
423000		Usluge po ugovoru	875.000	
	423500	Stručne usluge <i>Sredstva su planirana za regulisanje troškova stručnih usluga.</i>	275.000	
	423600	Usluge za domaćinstvo i ugostiteljstvo <i>Sredstva su planirana za regulisanje troškova usluga za domaćinstvo i ugostiteljstvo.</i>	300.000	
	423700	Reprezentacija <i>Sredstva su planirana za regulisanje troškova reprezentacije.</i>	300.000	
424000		Specijalizovane usluge	26.573.000	14.000.000
	424200	Usluge obrazovanja, kulture i sporta <i>Sredstva su planirana za informatičku podršku završnog ispita i upisa u srednje škole, realizaciju prijemnog ispita za upis u srednje škole, osiguranje kvaliteta instrumenata i testova za prijemne ispite i rad Skening centara koji funkcionišu u okviru srednjih škola.</i>	26.573.000	14.000.000
426000		Materijal	490.000	
	426100	Administrativni materijal <i>Sredstva su planirana za nabavku administrativnog materijala.</i>	90.000	

Godina za obrazovanje?

426600	Materijali za obrazovanje, kulturu i sport <i>Sredstva su planirana za nabavku materijala za obrazovanje, kulturu i sport.</i>	150.000	
426800	Materijali za održavanje higijene i ugostiteljstvo <i>Sredstva su planirana za nabavku materijala za održavanje higijene i ugostiteljstvo.</i>	150.000	
426900	Materijali za posebne namene <i>Sredstva su planirana za nabavku materijala za posebne namene.</i>	100.000	

Pored grubih iznos koji su raspoređeni prema finansijskom planu ministarstva, bitno je uzeti u obzir i karakteristike programske aktivnosti. Naime, svrha programske aktivnosti je "Tehnička podrška sprovođenju upisa u srednje škole", dok je jedini cilj upis učenika u srednje škole, a postavljena su dva indikatora:

Indikatori uspeha za Cilj 1. Upis u srednje škole u okviru programske aktivnosti 0009 - Tehnička podrška sprovođenju upisa u srednje škole (2024.)

Naziv indikatora	Jedinica mere	Bazna godina	Bazna vrednost	Ciljana vrednost u 2024.
1. Obuhvat učenika koji upisuje srednju školu. Izvor verifikacije: Evidencija u IS MP.	Procenat	2022.	94,28	94,75
2. Broj učenika koji su polagali prijemni ispit za upis u srednju školu. Izvor verifikacije: evidencija u IS MP.	Broj	2022.	5.000	7.220

Za 2023. godinu su takođe bila dva indikatora indikatora, te je neobično zašto bi se za baznu godinu u 2023. godini uzimala 2015, a u 2024. godini uzimala 2022, kada se prema finansijskom planu za 2022. godinu takođe uzimala 2015. godina.

Dodatno, potrebno je skrenuti pažnju da za samo 20 učenika više koji će u 2024. polagati prijamni ispit za upis u srednju školu, u odnosu na 2023, odvojeno približno duplo veći iznos (13.938.000 RSD) nego godinu ranije.

Indikatori uspeha za Cilj 1. Upis u srednje škole u okviru programske aktivnosti 0009 - Tehnička podrška sprovođenju upisa u srednje škole (2023.)

Naziv indikatora	Jedinica mere	Bazna godina	Bazna vrednost	Ciljana vrednost u 2024.
1. Obuhvat učenika koji upisuje srednju školu.	Procenat	2015.	94,28	94,5

Godina za obrazovanje?

Izvor verifikacije: Evidencija u IS MP.				
2. Broj učenika koji su polagali prijemni ispit za upis u srednju školu. Izvor verifikacije: evidencija u IS MP.	Broj	2015.	4.100	7.200

Pregled republičkog budžeta za
obrazovanje u 2024. godini

